



Вих. 296-КО
від «20» грудня 2018 р.

Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.

Кабінет Міністрів України
01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

Шановний Володимире Борисовичу!

Важливість актів цивільного стану для повного та рівного доступу постраждалого від конфлікту населення до своїх прав навряд чи можна переоцінити. Свідцтво про народження визнає існування дитини за законом, що забезпечує їй доступ до всього спектру прав та важливих державних послуг, таких як освіта та охорона здоров'я. Крім того, реєстрація факту народження убезпечує дітей від безгромадянства. Свідцтво про смерть, у свою чергу, є інструментом регулювання питань з отримання спадщини та подальшого оформлення майнових угод із власністю.

03 грудня 2018 року були проведені консультації щодо необхідності запровадження альтернативної – адміністративної – процедури видачі актів цивільного стану (свідцтва про народження та смерть) для мешканців Криму та непідконтрольної території Донецької та Луганської областей. Представники відповідних органів державної влади в Україні, міжнародних і національних організацій, у тому числі тих, що працюють в сфері захисту прав людини та опікуються гуманітарними питаннями, взяли участь у консультаціях та обговорили основні проблемні аспекти існуючої спрощеної судової процедури реєстрації фактів народження та смерті, що відбуваються на цих територіях.

Спрощена судова процедура, запроваджена у 2016 році, ґрунтується на підході невизнання будь-яких документів, виданих на територіях, що перебувають поза межами ефективного контролю Уряду, але в межах територіальної цілісності України. У зв'язку з цим важливо нагадати, що згідно з міжнародним правом недійсність будь-яких актів, виданих на територіях, над якими держава не здійснює контроль, не може бути поширена на такі документи, як свідцтва про народження та смерть, наслідки яких можуть ігноруватися лише на шкоду жителям відповідних територій.

До того ж, на підставі власних спостережень у зоні конфлікту та щоденної взаємодії з людьми, постраждалими від наслідків гуманітарної кризи, наші організації, у тому числі ті, що надають безоплатні консультації та правову допомогу постраждалому від конфлікту населенню, були одностайні в своїй оцінці того, що спрощена судова процедура на практиці є тривалим та обтяжливим процесом, що робить систему реєстрації фактів народження і смерті недоступною для великої кількості мешканців Криму та непідконтрольної території Донецької та Луганської областей.

Отже, дискримінаційний характер існуючої процедури, суттєві негативні наслідки відсутності доступної адміністративної процедури реєстрації фактів народження та смерті для жителів зазначених територій, а також велика кількість дітей, які не мають свідоцтва про народження, виданого органами державної влади України, викликають серйозне занепокоєння як з правової, так із гуманітарної точки зору.

18 січня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон № 2268 «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» (Закон № 2268). Закон № 2268 у статті 2 підтверджує підхід невизнання всіх документів, виданих на непідконтрольних територіях у Донецькій та Луганській областях, крім документів, що засвідчують факти народження або смерті, які додаються відповідно до заяви про державну реєстрацію народження особи та заяви про державну реєстрацію смерті особи.

Необхідність імплементації цього положення, на думку організацій, що підписалися нижче, представляє чудову можливість відповідним органам влади України внести зміни до чинного правового регулювання даного питання та встановити нову процедуру, яка б регулювала видачу свідоцтв про народження та смерть для мешканців непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей, а також Криму на недискримінаційній основі.

В ході консультацій учасники обговорили існуючі ініціативи щодо впровадження альтернативної процедури реєстрації актів цивільного стану для мешканців Криму та непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей.

Організації, що підписалися нижче, підтримують підхід, згідно з яким:

- відповідне законодавство вимагає подання тільки таких документів, які є абсолютно необхідними для встановлення фактів народження та смерті та які родини об'єктивно можуть надати за обставин, в яких вони опинилися;
- реєстрація фактів народження та смерті, що відбуваються в Криму та на непідконтрольних територіях Донецької та Луганської областей, здійснюється в день подання необхідних документів і є безкоштовною;
- подання заяви про реєстрацію народження не повинно обмежуватися будь-яким строком давності;
- використання адміністративної процедури реєстрації фактів народження та смерті, що мали місце в Криму та на непідконтрольних територіях Донецької та Луганської областей, не виключає використання судової процедури для окремих складних справ (як це передбачено чинним законодавством України).

На нашу думку, ці ключові принципи враховані в проєкті Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження адміністративної процедури державної реєстрації фактів народження та смерті, які відбулися на тимчасово окупованих територіях України», напрацьований зусиллями Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб спільно з міжнародними та національними гуманітарними та правозахисними організаціями та який може бути взятий за основу для вирішення проблемних питань, що існують в цій сфері.

Організації, що підписалися нижче, також хотіли б закликати Уряд України розглянути різні варіанти щодо того, як оптимізувати надання відповідних послуг (попереднє подання необхідних документів онлайн через безпечні та захищені канали) та надання відповідних послуг поблизу лінії зіткнення в Донецькій та Луганській областях або адміністративного кордону з Кримом.

На шляху формування недискримінаційної та доступної альтернативної системи реєстрації фактів народження та смерті, що відбуваються в Криму та на непідконтрольних територіях Донецької та Луганської областей, ми сподіваємося на конструктивний діалог між Урядом України, з одного боку, та гуманітарної спільноти і громадянського суспільства, з іншого. Ми хотіли б відзначити, що

наші рекомендації завжди ґрунтуються на ретельному аналізі міжнародного права та національного законодавства, на досвіді у вирішенні конкретних гуманітарних питань, який накопичується в процесі діяльності деяких із наших організацій в інших країнах, що також зазнали наслідків гуманітарних криз, а також на власних спостереженнях у зоні конфлікту.

Ми хотіли б закликати Уряд України вжити негайних заходів щодо запровадження недискримінаційної* – адміністративної – процедури реєстрації фактів народження та смерті для мешканців Криму та непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей у межах територіальної цілісності країни.

З повагою,

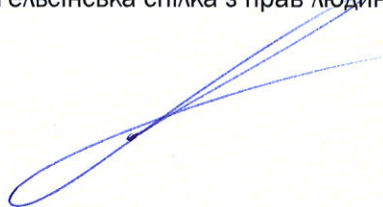
Крістофер Мейлі
директор у країні, Норвезька рада у справах біженців



Олександр Павліченко
виконавчий директор, Українська Гельсінська спілка з прав людини



Олександр Галкін
Президент, БФ "Право на захист"



Кріста Зонголович
директор, представництво Данської ради у справах біженців –
Данської групи з розмінування



Тетяна Дурнева
виконавчий директор, ГО "Громадський Холдинг "ГРУПА ВПЛИВУ"



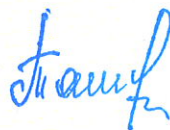
Даріуш Зітек,
директор у країні, Save the Children



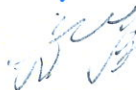
Тетяна Печончик
голова правління, ГО "Центр інформації про права людини"



Таміла Ташева
голова правління, ГО "КримСОС"



Олександра Дворецька
виконавча директорка, БФ "Восток-SOS"



Валерія Поклонська
головний координатор - директор, ГО "Донбас СОС"

